

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Otu Nari na Iri Isii na Isii

Ikpughe Daniel Ọhụ Ikpeazụ Ya: Echiche Millerite Banyere Eziokwu Amụma Maka Taa

Jeff Pippenger
2024-03-24

Anyị na-amalite nleba anya anyị banyere ọhụ ikpeazụ Daniel site n'itinye n'ọrụ ụkpụrụ nke Alfa na Omega na-anọchi anya ya, nke na-egosi na Ọ na-ejikọta mgbe nile njedebe na mmalite. Ya mere, Belteshaza, onye bụ Daniel n'amaokwu mbụ nke ọhụ ikpeazụ Daniel, ga-anọchikwakwa anya n'akụkụ ikpeazụ nke otu ọhụ ahụ ahụ. Anyị achọputala na Belteshaza na-anọchi anya ndị ọgbughba ndụ Chineke nke ụbọchị ikpeazụ, ndị na-aghọta “chazon,” ọhụ nke akụkọ ihe mere eme amụma, dika okwu ahụ bụ “ihe” si nọchite anya ya, n'amaokwu nke mbụ. Ọhụ ahụ nke akụkọ ihe mere eme amụma bụ “ugboro asaa” nke Levitikos iri abụọ na isii, nke hà nhata afọ puku abụọ na nari ise na iri abụọ. Belteshaza na-aghọtakwa “ọhụ” dị n'amaokwu nke mbụ, nke bụ ọhụ “march” nke afọ puku abụọ na nari atọ, nke na-anọchi anya mputa Kraịst na mberede.

N'isi nke iri na abụọ, Daniel na-anọchi anya mmeghari nke mmụọ ozi mbụ ma na-anọchikwakwa anya mmeghari nke mmụọ ozi nke atọ, n'ihia na mmeghari abụọ ahụ na-emezu ilu nke ụmụ agboghọ iri ahụ. N'isi nke iri na abụọ, e nwere opekata mpe eziokwu ise ndị so n'ime mmeghari Millerite, ndị na-anọchi anya eziokwu ndị mmeghari nke mmụọ ozi nke atọ ga-enweririkwa ahụmahụ na nghọta ha. Mmeghari abụọ ahụ na-emezu ilu nke ụmụ agboghọ iri ahụ, a na-achokwa ka ụmụ agboghọ ndị amamihe dị na mmeghari abụọ ahụ ghọta eziokwu amụma ahụ. Mmeghari abụọ ahụ aghaghị ighọta eziokwu amụma mbụ e duru Miller ka ọ mata, dika e si nọchite ya anya n'“oge asaa” nke Levitikos iri abụọ na isii. Ahụmahụ na nghọta atọ ndị ọzọ yiri ibe ha dị n'amaokwu ole na ole ikpeazụ nke isi ahụ.

Site n'oge a ga-ewepụ àjà nsure-ọkụ a na-achụ kwa ụbọchị, ma dobe ihe arụ ahụ nke na-eme ka ebe togboro n'efu, a ga-enwe otu puku ụbọchị abụọ na nari itoolu. Ngozi nādiri onye ahụ nke na-echere, ma rute n'otu puku ụbọchị atọ na nari atọ na iri atọ na ise. Ma gị onwe gị, gawa ụzọ gị ruo ọgwụgwụ: n'ihia na ị ga-ezu ike, ma guzoro n'oke gị ná ngwụsị nke ụbọchị ndị ahụ. Daniel 12:11–13.

Ndị fọdurụnụ nke Chineke n'akwụkwọ Mkpughe nwere àgwà amụma atọ bụ isi. Ha na-edebe iwu Chineke, nwee okwukwe nke Jizos, ma na-akwado Mmụọ nke Amụma.

Ọ wee sị m, Dee, Ngozi nādiri ndị a kpọrọ ka ha bịa oriri agbamakwụkwọ nke Nwa-aturu ahụ. Ọ wee sị m, Ndị a bụ ezi okwu Chineke. M wee daa n'ụkwụ ya isekpuru ya. Ma ọ siri m, Lezienụ anya ka ị ghara ime otú ahụ: abụ m onye gị na ya bụ ohu ibe, na nke ụmụnne gị ndị nwere àmà Jisos: kpọọ isiala nye Chineke: n'ihia na àmà Jisos bụ mmụọ nke amụma. Mkpughe 19:9, 10.

Ndị Mìlàrait ghọtara nke ọma na “ihe a na-eme kwa ụbọchi,” n’akwụkwọ Daniel, nọchiri anya ikpere arụsị, nakwa na “oge e wepụrụ ihe a na-eme kwa ụbọchi” bụ afọ 508. Iju eziokwu ahụ bụ iju ọchịchị nke “àmà Jisọs,” nke “bụ Mmụọ nke Amụma,” n’ihi na Mmụọ nke Amụma na-egosi n’uzo doro anya na ndị Mìlàrait ziri ezi n’ìghọta ha banyere “ihe a na-eme kwa ụbọchi.”

“Mgbe ahụ, ahurū m, n’ihe metụtara ‘Kwa ụbọchi,’ na okwu ahụ bụ ‘àjà’ bụ ihe amamihe mmadụ tinyere, ma ọ bughị nke dị n’ederede ahụ; nakwa na Onyenwe anyị nyere echiche ziri ezi banyere ya nye ndị ahụ kwusara mkpu nke awa ikpe. Mgbe ịdị n’otu ịrị, tupu afọ 1844, ihe fọrọ nke nta ka ọ buru mmadụ niile dị n’otu n’echiche ziri ezi banyere ‘Kwa ụbọchi,’ ma kemgbe 1844, n’ime ọgba aghara ahụ, anabatala echiche ndị ọzọ, ọchịchiri na mgbagwoju anyakwa esorola.” Review and Herald, November 1, 1850.

Ndị Miller ghọtara na e wepụrụ mgbochi nke ekpere arụsị megide ibili nke ọchịchị ndị popọ n’ike n’afọ 538, n’afọ 508. Ndị Miller ziri ezi, ma nghọta ha dị oke nta. Ndị Chineke nke ụbọchi ikpeazu, ndị Beltshaza nọchiri anya ha n’amaokwu nke mbụ, ga-ahụ na site n’afọ 508 ruo 538 na-anọchi anya oge amụma nke e jiri afọ iri atọ nke nkwa nke Kraịst, nke butere inye ya ike n’oge baptizim Ya, mee ihe nnochianya ya. Ha ga-ahụ na oge amụma ahụ na-anochikwakwa anya oge amụma site n’afọ 1776 ruo 1798, nakwa na oge atọ ahụ niile na-anọchi anya oge ikpochi akara nke puku mmadụ narị otu na iri anọ na anọ, nke malitere na Septemba 11, 2001, ma na-agwu n’iwu Sọnde nke na-abia n’oge na-adighi anya.

N’isi nke iri na abuo, Daniel na-anochi anya ndị Millerite na eziokwu ise dị mkpa na ahụmịhe ise ahụ ndị a ga-emegharị n’ime ndị Beltshazar nọchiri anya ha. Eziokwu na ahụmịhe nke atọ nke ndị Millerite bụ “echiche ziri ezi banyere ‘ihe a na-eme kwa ụbọchi,’ ... Onyenwe anyị nyere ... ndị ahụ nyere mkpu awa ikpe.” Iju eziokwu ahụ bụ iju ihe odide Ellen White, nke bụ Mmụọ nke Amụma. Eziokwu na ahụmịhe nke anọ nke ndị Millerite, na ndị ozi nke mmụọ ozi nke atọ, bụ amụma nke afọ otu puku narị atọ na iri atọ na ise, nke malitere n’afọ e wepụrụ “ihe a na-eme kwa ụbọchi,” ya bụ, na 508.

Malite n’afọ 508, otu puku afọ atọ na narị atọ na iri atọ na ise na-eduga gi ruo n’afọ 1843, ma ọ bughị naanị 1843 n’ozuzu ya, n’ihi na amụma ahụ n’eziokwu na-akọwaputa kpomkwem ụbọchi ikpeazu nke 1843, n’ihi na ọ na-asị, “Ngozi nādiri onye ahu nke nāchere, ma biakute otu nnu ubò iri atọ na ise na nnu atọ ubò.” Okwu Hibru a sughariri dika “biakute,” bụ “naga,” ma ọ putara “imetu aka”, ma ọ bụ “ibikwasị aka n’elu”. Ya mere, ihe amụma ahụ putara bụ, “ngozi nādiri onye ahu nke nāchere, ma” metu aka n’afọ 1843 ma ọ bụ bikwasị aka n’elu ya.

Ngozi nke ichere n’akuko ihe mere eme nke ndị Millerite bụ nke ndị amamihe na-amaghị nwoke ndị ahụ nwetara ndakpo olileanya mbu, ma chere ohuu ahụ nke no na-egbu oge. Ka ndị Millerite na-eche “ohuu ahụ nke no na-egbu oge” n’ime mmezu ilu nke umu agboghọ iri ahụ, nakwa Habakkuk isi nke abuo, e goziri ha. N’oge ahụ nke igbu oge, ha wee hu na ha na-emezu ilu ahụ, na na n’ogwugwu ya ohuu ahụ ga “ekwu okwu”. Oge ha nke igbu oge na ndakpo olileanya ha dabeere n’imatahie na afọ puku abuo na narị atọ ahụ ga-akwusi na 1843, ma ohuu ahụ bụ n’eziokwu maka 1844. Ndakpo olileanya ha dabeere n’ahumahụ ha nke e sitere n’ime ya meputa mgbe afọ 1843 gwusiri na-enweghi nloghachi Kraist. Ndakpo olileanya ha, na ngozi ahụ e kwuputara n’elu ndi

họrọ ichere emesịa, dabere kpmkpam n'ụbọchị ikpeazụ nke afọ 1843, nke "na-eru" ma ọ bụ "na-abịa ruo" 1844.

A na-aghọta ma na-emeghachi ahụmahụ nke ndakpọ olileanya mbụ, dika mmezu ilu nke ụmụ agboghọ iri ahụ, n'ime ndị Belteshazzar na-anọchi anya ha. Eziokwu na ahụmahụ nke ise nke ndị Belteshazzar na-anọchi anya ha ga-amata bụ na n' "ogwugwu nke ụbọchị ndị ahụ", Daniel ga- "eguzo n'oke ya."

"Daniel na-eguzo n'oke ya kemgbe e wepuru akara ahụ, ma ihè nke eziokwu na-enwuputa n'elu ọhụ ya. Ọ na-eguzo n'oke ya, na-ebu àmà ahụ nke a ga-aghọta na njedebe nke ụbọchị ndị ahụ." Sermons and Talks, volume 1, 225, 226.

Ndị Miller nwetara usoro ime ka ha dị ọcha, nke e mezuru site n'ịba ụba nke ihe ọmụma nke sitere n'akwukwọ Daniel mgbe e meghere ya n'afọ 1798. Ndị Belteshazzar nọchiri anya ha ga-enweta usoro ime ka ha dị ọcha, nke e mezuru site n'ịba ụba nke ihe ọmụma nke sitere n'akwukwọ Daniel mgbe e meghere ya n'afọ 1989. Ha ga-aghọtakwa na akwukwọ Daniel nwere ebumnuche puru iche n'ikà akara ndị otu narị puku iri anọ na anọ ahụ.

"Mgbe Chineke nyere mmadụ ọrụ puru iche ka o mee, ọ ga-eguzo n'oke na n'ọndu ya dị ka Daniel mere, dị njikere ịza oku Chineke, dị njikere imezu nzube Ya." Manuscript Releases, volume 6, 108.

Dika ndị bụbu Laodisia, ndị Belteshaza nọchiri anya ga-amata na ọ bụ site n'akwukwọ Daniel na Mkpughe, nke bụ otu akwukwọ ahụ, ka a na-emezu mgbake ikpeazụ ahụ.

"Mgbe a ga-aghọta akwukwọ Daniel na Mkpughe nke ọma karịa, ndị kwere ekwe ga-enwe ahụmahụ okpukpe nke dị iche kpmkpam... Otu ihe ga-aghọtakwa n'ezie site n'ịmụ Mkpughe—na njikọ dị n'etiti Chineke na ndị Ya dị nso ma doo anya." The Faith I Live By, 345.

Dika ndị bụbu Laodisia, ha ga-amata ọndu Laodisia ha, ma mata na n'uzọ ime mmụọ ha nwuru anwụ dika ndagwurugwu nke ọkpukpụ akorọ, ma n'izaghachi àmà ziri ezi ahụ banyere ọndu ha nke ọnwụ na ida n'iyi, ha ga-amata mkpa ha dị inwe ndu dika ihe mbụ kachasi mkpa.

"Mweghachi nke ezi nsopuru Chineke n'etiti anyi bụ nke kasị ukwu ma kasị dikwa ngwa ngwa n'etiti mkpa anyi niile. Ichọ nke a kwesiri ibu ọrụ mbụ anyi." Selected Messages, book 1, 121.

Nkwa nke Baibul bụ na onye ọ bụla na-achọ ga-achọta, ma Mmụọ Nso ga-eduzikwa ha mgbe ahụ ka ha ghọta na ọ bụ akwukwọ Daniel na Mkpughe ka na-eweta nloghachi ahụ dị mkpa.

"Mgbe anyi dika otu ndi mmadu ghotara ihe akwukwo a putara nye anyi, a ga-ahu n'etiti anyi nnukwu ntughari-ohuru." Testimonies to Ministers, 113.

Ngwucha nke ọhụ ikpeazụ Daniel, dika e si gosiputa ya n'isi nke iri na abuo, na-akowaputa ahumahu nke na-emeputa ndi ogbugba ndu nke Chineke nke ubochi ikpeazu, dika Belteshazzar nochiri anya ha, n'amaokwu mbu nke ohu ikpeazu ahu. N'ebe ahu Daniel, nke a nochiri anya ha dika Belteshazzar, na-aghota ma ohu ime nke puku afọ abuo na narị atọ ahụ ma ohu mputa nke

puku afọ abụọ na narị ise na iri abụọ ahụ. Ọ na-aghọta “ihe ahụ,” na “ọhụ ahụ.” Ọ na-aghọta ọhụ chazon na ọhụ mareh. Ọ na-aghọta ịzọda ebe nsọ na usuu ndị agha n’okpuru ụkwụ, na mweghachi nke ebe nsọ na usuu ndị agha. Ọ na-aghọta ma ọhụ Osimiri Ulai ma ọhụ Osimiri Hiddekel.

Anyị ga-aga n’ihu n’omumụ a n’isiokwu na-esonụ.

“Ọ dị mkpa ka a mụọ okwu Chineke nke ukwu nso kari; ọkachasi, a ga-ele Daniel na Mkpughe anya nke ukwu kari mgbe ọ bụla ọzọ n’akụkọ ihe mere eme nke ọrụ anyị. Anyị puru inwe ihe na-erughị nke ukwu ikwu n’ufodu akụkọ banyere ike Rom na papacy; ma anyị kwesiri ikporo uche gaa n’ihe ndị amụma na ndiozi dere n’okpuru mmuo nsọ nke Mmuo Nso nke Chineke. Mmuo Nso edobela ihe n’usoro otu a, ma n’inye amuma ahụ ma n’ihe omume ndi e sere n’ime ya, iji kuziere na a ga-eme ka onye ọrụ mmadu ghara idi n’ihu anya, ka e zoo ya n’ime Kraist, nakwa na a ga-ebuli Onyenweanyi Chineke nke eluigwe na iwu Ya elu. Guo akwukwo Daniel. Kporuta, otu isi n’otu isi, akukọ ihe mere eme nke alaeze ndi a nochiri anya n’ebe ahụ. Lee ndi ndoro ndoro ochichi, kansul, ndi agha di ike, ma hu otu Chineke siri ruo ọrụ iji wedaa mpako mmadu ala, ma tuba ebube mmadu n’aja...”

“Ihe ahụ Daniel natara n’aka Chineke ka e nyere puru iche maka ubochi ikpeazu ndi a. Ohu ndi o huru n’akuku osimiri Ulai na Hiddekel, nnukwu osimiri di na Shaina, no ugbu a n’usoro mmezu ha, ihe niile e buru amuma banyere ha ga-erukwa ngwa ngwa.”

“Chebara onodu nke mba ndi Juu mgbe e nyere amuma ndi Daniel.

“Ka anyi nyekwuo oge n’imu Baibul. Anyi anaghi aghota okwu ahụ dika anyi kwesiri. Akwukwo Mkpughe na-emege site n’iwu e nyere anyi ka anyi ghota nkuzi o nwere. ‘Ngozi na-adiri onye na-agu ya, na ndi na-anu okwu amuma a,’ ka Chineke na-ekwuputa, ‘ma na-edebe ihe ndi e dere n’ime ya: n’ihi na oge ahụ adila nso.’ Mgbe anyi dika otu ndi mmadu ghotara ihe akwukwo a putara nye anyi, a ga-ahụ nnukwu mweghachi n’etiti anyi. Anyi aghotaghi nke oma nkuzi ndi o na-akuzi, n’agbanyeghi iwu ahụ e nyere anyi ka anyi nyochaa ma muo ya.”

“N’oge gara aga ndi ozizi ekwuwo na Daniel na Mkpughe bu akwukwo ndi a kara akara, ndi mmadu wee si n’ebe ha no puo. Uwe mkpuchi ahụ nke ihe omimi ya a na-ahụ anya mere ka otutu ghara ibuli ya, aka Chineke n’onwe Ya ewepula ya n’akuku ndi a nke okwu Ya. Aha ahụ n’onwe ya, ‘Mkpughe,’ na-agbagha okwu ahụ na o bu akwukwo a kara akara. ‘Mkpughe’ putara na e kpughere ihe di mkpa. Eziokwu ndi di n’akwukwo a ka a gwara ndi bi n’ubochi ikpeazu ndi a. Anyi na-eguzo, ebe e wepuru uwe mkpuchi ahụ, n’ebe nsọ nke ihe ndi di nsọ. Anyi ekwesighi iguzo n’ezi. Anyi ga-abanye, o bughị n’echiche ndi na-adighi akpachapu anya, ndi na-adighi asopuru, o bughikwa n’ukwu oso oso nke mkpalite obi, kama n’asopuru na n’egwu nsọ nke Chineke. Anyi na-abjaru nso n’oge ahụ mgbe amuma nile nke akwukwo Mkpughe ga-emezu...”

“Anyi nwere iwu nile nke Chineke na ama nke Jisos Kraist, nke bu mmuo amuma. A na-ahụ nkume di oké onu ahia na-enweghi onu n’Okwu Chineke. Ndi na-enyocha Okwu a kwesiri idobe uche ha n’ocha. Ha ekwesighi mgbe o bula inapu agu a gbagoro agbago ohere site n’iri ihe ma o bu n’inu ihe onunu.

“Ọ buru na ha eme otu a, uburu ga-enwe mgbagwoju anya; ha agaghị enwe ike idi nrugide nke igwu miri emi iji choputa ihe ihe ndi ahụ putara, bu ndi metutara onodu mmechi nke akuko ihe mere eme nke uwa a.

“Mgbe a ga-aghota akwukwo Daniel na Mkpughe nke oma kara, ndi kwere ekwe ga-enwe ahumahu okpukpe nke di iche kpamkpam. A ga-enye ha udi nlele nke onu uzọ ama meghere emepe nke eluigwe, nke ga-eme ka obi na uche mata nke oma agwa ahụ nke mmadu nile ga-azulite iji nweta idi ngozi ahụ nke ga-abu ugwo oru nke ndi obi ha di ocha.

“Onyenwe anyi ga-agozi ndi niile ga-achọ n’ume idi umeala n’obi na nwayo ighota ihe ahụ e kpughere n’Akpughe. Akwukwo a nwere ukwu nke juputara n’anwughi anwu ma juokwa n’ebube, nke mere na ndi niile na-agu ya ma na-enyocha ya n’idi uchu na-anata ngozi ahụ e nyere ndi ‘na-anu okwu amuma a, ma na-edebe ihe ndi ahụ e dere n’ime ya.’”

“A ga-aghotacha n’ezie otu ihe site n’imu Mkpughe—na njiko di n’etiti Chineke na ndi Ya di nso ma burukwa nke doro anya.

“A na-ahu njiko di ebube n’etiti eluigwe niile na uwa a. Ihe ndi e kpugheere Daniel mechara zuo oke site na mkpughe e nyere Jon n’Agwaetiti Patmos. A ga-eji nlezianya muo akwukwo abuo a. Ugboro abuo Daniel juru, Ruo ogologo oge ole ka o ga-adı ruo ogwugwu nke oge?”

“Anuru m, ma aghotaghi m: mgbe ahụ, asiri m, O Onyenwe m, ginị ka njedebe nke ihe ndi a ga-abu? O wee si, Gaa uzọ gi, Daniel: n’ihi na e mechiri okwu ndi a, ma kaa ha akara ruo oge ogwugwu. A ga-eme ka otutu di ocha, mee ka ha di ocha dika ocha, ma nwalee ha; ma ndi ajo omume ga-eme ajo omume: o dighikwa onye obula n’etiti ndi ajo omume ga-aghota; ma ndi amamihe ga-aghota. Sitekwa n’oge a ga-ewepu aja a na-achụ kwa ubochi, ma guzozie ihe aru ahụ nke na-eme ka ebe togboro n’efu, a ga-enwe otu puku ubochi abuo na iri itoolu. Ngozi nadiiri onye ahụ nke na-eche, ma ruo ubochi otu puku nari ato na ubochi iri ato na ise. Ma gi onwe gi, gaa uzọ gi ruo ogwugwu ga-abia: n’ihi na i ga-ezu ike, ma guzo n’oke gi na njedebe nke ubochi ndi ahụ.”

“O bu Odum nke agburu Juda bu onye meghechiri akwukwo ahụ ma nye Jon mkpughe nke ihe ga-adı n’ubochi ikpeazu ndi a.

“Daniel guzoro n’okè ya iji buru ama ya, nke e mechiri emechi ruo n’oge ogwugwu, mgbe a ga-ekwusa ozi mmuo-ozu mbu nye uwa anyi. Ihe ndi a di oke mkpa n’enweghi njedebe n’ubochi ndi ikpeazu a; ma ebe a ga-‘asachapu otutu, mee ka ha di ocha, nwalee ha,’ ‘ndi ajo omume ga-eme ajo omume: o dighikwa onye obula n’ime ndi ajo omume ga-aghota.’ Lee ka nke a si buru eziokwu! Mmehie bu mmebi iwu Chineke; ndi ahụ na-agaghı anabata ihè banyere iwu Chineke agaghı aghota nkwsa nke ozi mmuo-ozu mbu, nke abuo, na nke ato. Emeghewo akwukwo Daniel n’ihe mkpughe e nyere Jon, ma o na-eburu anyi gaa n’ihu ruo n’ihe nkiri ikpeazu nke akuko uwa a.”

“Ka umunna anyi ga-eburu n’obi na anyi bi n’etiti ihe ize ndu nke ubochi ikpeazu? Guo Mkpughe n’ijikota ya na Daniel. Kuzie ihe ndi a.” Testimonies to Ministers, 112–115.